LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND
Kultur- och samhällsbyggnadsenheten

Norrköpings kommun
Stadsbyggnadskontoret, Fysisk planering
601 81 Norrköping

Fördjupning av översiktsplanen för resecentrum och södra Butängen i Norrköpings kommun

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen under utställning enligt PBL 4:7. Handlingarna utgörs av fördjupning av översiktsplanen – planbeskrivning, miljökonsekvensbeskrivning och samrådsredogörelse.

Huvudsyftet med planen är att genom att redovisa kommunens syn på markanvändningen skapa möjligheter för utveckling av ett nytt resecentrum i Norrköping och utveckling av omgivande område på ett sådant sätt som gynnar stadens och regionens utveckling.

Fördjupningens syfte är också att visa den politiska viljan och ange mål, lyfta fram och göra avvägningar mellan olika intressen, få in kunskap och synpunkter från allmänheten samt ange förutsättningar för kommande planering.

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

Allmänt och övergripande

Länsstyrelsen välkomnar att en fördjupning av översiktsplanen tas fram för Resecentrum och närområdet Södra Butängen. Planen är mycket angelägen för att säkerställa utrymme för den planerade höghastighetsjärnvägen *Ostlänken* samt för att uppmärksamma frågor kring hur omgivande markområden kan disponeras för att medge en god utveckling av staden. Ostlänken är av stor strategisk betydelse från såväl nationellt som regionalt perspektiv.

Den aktuella planen är till stora delar okonventionell till sitt utförande där övergripande strategier kompletteras med en plankarta där inriktningen för markanvändningen inom området är tämligen schematisk. Detta, i kombination med, att det för miljö- och riskfaktorer samt kulturmiljö- och gestaltningsfrågor saknas tydliga avvägningar och ställningstaganden gör att planen riskerar att inte bli tillräckligt vägledande. Därmed lämnas ett stort tolkningsutrymme inför kommande detaljplanläggning. Länsstyrelsen kan med inkommen planhandling som grund inte bedöma var kommunen och länsstyrelsen är eniga respektive oeniga vad gäller vissa av de frågor som länsstyrelsen särskilt har att bevaka enligt kap 12 PBL.

För att översiktsplanen ska kunna utgöra den överenskommelse mellan stat och kommun avseende mark-, vatten- och bebyggelseutveckling som den är tänkt att utgöra är det

viktigt att kommunen aktualiserar FÖP Resecentrum och Södra Butängen i takt med att förutsättningarna klargörs och markanvändningsutvecklingen samt förutsättningar för byggande kan konkretiseras.

Riksintressen

Allmänt
Den fördjupade översiktsplanen berör ett antal riksintressen vilka beskrivs mer ingående nedan. Riksintressena och planförslagets bedömda inverkan på dessa redovisas i såväl planförslag som miljökonsekvensbeskrivning.

Järnväg
Södra stambanan utgör riksintresse för kommunikationer. Ostlänkens korridorer likaså. Ostlänkens riksintresseanspråk omfattar de utredningskorridorer som tagits fram inom ramen för den pågående järnvägsutredningen. En stor del av förändringarna omkring järnvägen och stationsområdet är beroende av att järnvägen och nya resecentrum först har kommit till utförande. Länsstyrelsen ser det som mycket angeläget att genomförandet av översiktsplanen sker på ett samordnat sätt och så att framtida byggandet av Ostlänken inte försvåras.

Luftfart
Riksintresse för luftfarten innebär att hinderfriheten runt Norrköpings flygplats måste respekteras för att inte äventyra det långsiktiga nyttjande av flygplatsen. Länsstyrelsen förutsätter att fortlöpande samråd sker vid ev. uppförande av högre byggnader eller anläggningar. Länsstyrelsen har i yttrande över gemensam översiktsplan uppmärksammat pågående översyn av luftfartens riksintressen där Transportstyrelsen att Norrköpings flygplats föreslås utgå som riksintresse. Länsstyrelsen uppfattning är emellertid att riksintresset bör kvarstå men frågan avgörs slutligt av Transportstyrelsen.

Kulturmiljövård, K52
Översiktsplanen presenterar en inriktning för den "nya staden" som en utveckling av Norrköpings centrum. Området ska innehålla blandad bebyggelse med bostäder, verksamheter, service, handel, kultur mm och en funktionsblandning ska ske på kvartersnivå. I inriktningen slås fast att bebyggelsen i närheten av resecentrum ska ha hög täthet och utmärkande arkitektur. Det är för länsstyrelsen inte möjligt att utifrån illustrationer och planens inriktning fullt ut bedöma förslagets inverkan på riksintresset Norrköpings stad. Det finns risk för att allt för omfattande ingrepp i de riksintresseförklarade miljöerna innebär påtaglig skada på riksintresset. Länsstyrelsen ser det därför som en förutsättning att tillkommande bebyggelses utformning och placering kring stationsområdet och promenaderna utreds närmare i kommande kulturmiljöanalys/gestaltningsstudier.

Hälsa och säkerhet, olyckor, översvämning och erosion

Planeringsförutsättningarna rörande miljö-, hälso- och riskfrågor inom och i anslutning till planområdet beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen. Utifrån denna kan konstateras att förhållandena inom planområdet är mycket komplexa med bland annat bullerstörningar, markföroreningar samt risk för olyckor vid bland annat sevesoanläggningar, järnvägstrafik och farligt godstransporter.

Miljö- och riskaspekterna behandlas emellertid inte i planen utan hör till en av de utredningspunkter som hänskjuts till senare skeden. Länsstyrelsen vill understryka att det är av stor strategisk betydelse för planens genomförande att fördjupa dessa frågor redan i översiktsplanen. Detta för att planen ska kunna vara vägledande för efterföljande beslut rörande markanvändning inom planområdets olika delar samt vilka hänsyn, i form av t ex säkerhetshöjande åtgärder som är nödvändiga för att tillskapa boende- och vistelsemiljöer som är lämpliga med hänsyn till hälsa och säkerhet samt risk för olyckor. Länsstyrelsen anser att farliga verksamheter, sk sevesoanläggningar, samt trafikbuller är särskilt viktiga att beakta i sammanhanget då verksamheternas nuvarande placering, liksom störningar från järnväg och andra trafikslag utgör begränsningar för etablering av bostäder och annan störningskänslig bebyggelse inom delar av planområdet.

Mellankommunal samverkan

Den föreslagna planeringsinriktningen för området kring Resecentrum och Butängen kommer att bli mycket betydelsefull för utvecklingsarbetet i hela regionen gällande bland annat boende-, arbetsmarknads- och näringslivsfrågor och kommer att ställa omfattande krav på mellankommunal samordning, inte minst när det gäller utbyggnad och drift av det nationella och regionala trafiksystemet.

Miljökvalitetsnormer

Norrköping har upprättat åtgärdsprogram för luftkvalitet enligt miljöbalken. Länsstyrelsen vill understryka den fysiska samhällsplaneringens betydelse för genomförandet av åtgärdsprogrammet. Länsstyrelsen ser det som ett viktigt mål att eftersträva förbättrad luftkvalitet i staden som helhet och inte bara på de platser där miljökvalitetsnormerna överskrids.

Vattenmyndigheten i Kalmar har 22 december 2009 beslutat om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram mm inom Södra Östersjöns vattendistrikt. Bestämmelserna gäller för både ytvatten och grundvatten och innebär att inga vatten får kvalitetsmässigt försämras samt att god vattenstatus ska säkerställas senast 2015 (eller för vissa vatten 2021).

Bestämmelserna om miljökvalitetsnormer ska följas vid bland annat planläggning enligt PBL och det är även obligatoriskt för kommuner att i översiktsplanen redovisa kommunens intentioner för att iaktta normerna. Inom planområdet berörs framför allt grundvattenförekomst SE649647-152222 som bedömts ha ”otillfredsställande” kemisk vattenstatus och där åtgärder måste sättas in för att uppnå de uppsatta kvalitetskraven. Omfattande insatser kommer sannolikt att behövas för att klara dessa krav och den

kommunala planeringen har en betydelsefull roll genom t ex planeringen för stadsutveckling och utformning av den lokala infrastrukturen. Vattenkvalitetsnormerna utgör viktiga planeringsförutsättningar som inte har kunnat redovisas i den utställda planen, även om frågan berörs lite grand i MKB. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att fortsatt hänsyn och offensiva insatser sker i framtida planering.[1]

Övrigt

Miljökonsekvensbeskrivning
Miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats sedan samrådsskedet och är till sitt omfång och innehåll relativt omfattande. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att de miljöaspekter som rör hälsa, risk och säkerhet inarbetas i planhandlingarna för bredda beslutsunderlaget till planen och främja en lämplig utveckling av planområdet.

I ärendet har samråd skett med Vägverket, Banverket och Transportstyrelsen.
I handläggningen av detta yttrande har förutom undertecknade deltagit samhällsbyggnadsdirektör Elisabet Weber, miljöskyddsdirektör Karin Sigvardsson, planeringsdirektör Madeleine Söderstedt-Sjöberg samt antikvarie Cecilia Lindqvist.

Elisabet Weber
Samhällsbyggnadsdirektör

Sofia Bergvall
Byrådirektör

Bilagor:
Vägverkets yttrande 2010-01-20
Transportstyrelsens yttrande 2010-01-14
Banverkets yttrande 2010-01-28

Kopia till:
Vägverket
Banverket
Transportstyrelsen, luftfart

Länsledningen
KSE
MSE
RegEk

[1] Då miljökvalitetsnormer för vatten nyligen beslutats återstår fortfarande en del arbete innan det kunskapsunderlag som förklarar normerna samt dess betydelse för bland annat planering och byggande kan anses vara komplett. Arbete sker emellertid hos Vattenmyndigheterna som successivt kommer kunna förtydliga detta. Vidare bedriver Länsstyrelserna Östergötland, Värmland och Jönköping ett projekt under år 2010 som syftar till att fördjupa kunskapen om vattenhänsyn i den fysiska planeringen.